

Höyläystä vai rakenteellisia muutoksia amk-kirjastoissa, entä Lahdessa?

Korkeakoulukirjastojen talousseminaari 28.11.2012

Sirkku Blinnikka

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

AMKIT-konsortion jäsenet rakenteellisessa muutoksessa

- OKM:n koulutuslinjaukset syksyltä 2011
 - Aloituspaikkojen leikkaukset
 - Koulutusalojen ja -ohjelmien lakkauttaminen
 - Amk-lain aiheuttava muutos – amkeista osakeyhtiöitä ja toimiluvat uudistetaan 2014, haut syksyllä 2013
- 25 amkia, joista 21 amkia vastasi taloudellisten ja toiminnallisten resurssien muutostiedusteluun vkolla 47
- Muutamalla amk-kirjastolla ei vielä varmuutta vuoden 2013 TA:sta

AMK-kirjastot 2012 -2015

Talous = €

- ei muutoksia 2013 - 3 amk
- 2013 vähemmän rahaa käytettävissä palvelujen tuottamiseen kuin 2012 - 17 amkia
- 2014 suurimmat leikkaukset – 16 amkia
- 2014: - 4% -> - 22 %
- Rakenteellisia muutoksia: tiloja vähemmän, toimipisteitä vähemmän - 5 amk

AMK-kirjastot 2012 - 2015

- Henkilöresurssi
- Ei muutoksia, ei tietoa – 4 amk
- 2012 on henkilöstön vähentäminen alkanut kirjastoissa
- 20 htv ainakin vähenee 2012 - 2015
 - Luonnollinen poistuma
 - Avoimia toimia ei saa täyttää
 - Määräaikaisia ei jatketa
 - Tuotannolliset ja taloudelliset syyt

Tieto- ja kirjastopalvelut Lahden amk:ssa

- Tieto- ja kirjastopalvelut toimii maakunnallisena oppilaitos- ja korkeakoulukirjastoverkkona, joka LAMKin , Koulutuskeskus Salpauksen ja Lahden Yliopistokeskuksen kanssa kehittää ja tuottaa toimialansa palveluja osana oppimista, opetusta sekä TKI-toimintaa.
- Toimipisteet Heinolassa 1, Lahdessa (5), Nastolassa (1), Orimattilassa (1)
 - Verkostopalvelut Asikkala, Kukonkannus, Katsastajankatu
 - **Korkeakoulujen yhteiskirjasto (4 toimipistettä)**

2012

- Toimitiloja 4202 m²
- Resurssi 31 htv

ASIAKASPALVELU, TIETOPALVELU JA NEUVONTA

- Tietopalvelut toimii oppimisen ja opetuksen resurssina ja tarjoaa näille arvioitua ja ajantasaista tietoa
 - Palvelut, tilat ja laitteet muodostavat avoimen oppimisympäristön
 - tietoaaineistojen ja palvelujen käytön ohjaus
 - tietoa ja palveluja sähköisesti (Kori, ulkoiset WWW-sivut, Lehtiportaali, Masto, MobiiliMasto, Nelli, Facebook.....)
 - asiakaspalvelu, kotisivut ja asiakasopastus suomeksi ja englanniksi
- Kustannukset/asiakas - 2011
- Palvelut (sis. tilat, tekniikan)
 - 136 € /rekisteröitynyt asiakas
 - 12,19 €/ asiakaskäynti
- Tilat
 - 3,3 €/asiakaskäynti
 - 40,30 €/ Tikin rekisteröitynyt asiakas

TIETOAINEISTOJEN HALLINTA

- **Keskitetty hankinta ja hallinta**
 - Painettujen kirjojen, kausijulkaisujen ja e-aineistojen hankinta
 - Luettelointi ja metadata Masto-tietokantaan
 - Hankinnat myös Lahden yliopistokeskuksen ja DILAn palvelusopimuksien mukaisesti
 - Tulosaluetilaukset Salpauksen ja LAMKin projektien käyttöön
 - Kausijulkaisujen tilaukset ja reklamoinnit
- **Tilastoja** seurataan kuukausittain ja kerran vuodessa lasketaan yksittäisten sähköisten artikkelien hintoja. Hintatietoja hyödynnetään seuraavan vuoden e-aineistokokooman lisenssien uusimisessa
 - Hinnat 4 snt – 40 € /ladatut artikkelit
 - Sähköisten aineistojen käyttö on tärkeä toimintaa kuvaava mittari.
 - Kuukausitilastojen saatavuuteen odotetaan parannusta FinElibistä!

·

INFORMAATIOLOUKUTAITO JA OHJAUS

- Tiedonhankinnan ja tiedon laadun arvioinnin opetus opiskelijoille ja henkilöstölle suomen- ja englanninkielellä
- Tiedonhankintaklinikat: yksilöllistä ohjausta opinnäytetyön tai tutkielman tiedonhankintaan
- Tieto- ja kirjastopalvelujen koulutus ja työpaikkaohjaus Koulutuskeskus Salpaukselle
 - Työssäoppijat
- Theseus-julkaisuarkiston - ONT pääkäyttäjäys
 - Tarkistukset ja metadata ONT
- Urkund-plagioinnintunnistusohjelman pääkäyttäjäys
- Lahden ammattikorkeakoulun henkilöstön julkaisurekisterin ylläpito

PALVELUN TUOTTEISTAMINEN

RÄÄTÄLÖIDYT PALVELUT

ESIMERKKEJÄ

- Opetustarjotin – tuotteistaminen
- informaattikkojen opetuskustannukset
 - aikuiskoulutuksessa olevien tiedonhankinta- ja IL-opetus
 - YAMK-tutkinnon ja Maisteriohjelmien IL-ohjaukset, verkkokurssit
 - erikoistumisopinnoissa olevien IL-ohjaus
 - projekteille annettava tiedonhankinnan ohjaus ja opetus
- Käännös-, tulkkaus ja oikolukupalvelu
- Asiakastulostukset ja muut hinnastossa määritellyt kustannukset
- Palvelusopimukset / mm. LYK, DI (2. aste), LAUREA, Salpaus (2.aste)
- Korkeakoulujen siirtotenttipalvelu: tenttiympäristö, maksut
- 24/7 tilat korkeakouluopiskelijoille ja tutkijoille – tilat maksullisia

Tieto-ja kirjastopalvelujen aloitusinfo	5-30 min.	Luokkatila, auditorio, tms.	<ul style="list-style-type: none"> uudet korkeakouluopiskelijat esim. opintojen orientaation yhteydessä, kurssin alussa 	<ul style="list-style-type: none"> Palvelujen esittely 	x
Opinnäytetyön tiedonhankinta: esittely palveluista	30 min.	Luokkatila, auditorio, seminaaritala	<ul style="list-style-type: none"> opinnäytetyöseminaarin aloitus tms. 	Esittely	x
Opinnäytetyön tiedonlähteet	45 min (tai 2 x 45 min)		<ul style="list-style-type: none"> kandi/ maisterintyötä tekeville opiskelijoille Lamk / IL 2 	<ul style="list-style-type: none"> tiedonhankinnan perusasioiden kertaus ja lähinnä kansainväliset verkkotiedonlähteet, lähdekriittisyys ja tekijänoikeudet 	
Tiedonlähteitä eri aloilta valinnan mukaan lyhyellä tai pitkällä kaavalla	1 x 45 min / 2 x 45 min.		<ul style="list-style-type: none"> oman alan tiedonlähteiden tiedonhankinnasta kiinnostuneet 	Taloustieteet / Kasvatustieteet / Juridiikka / Ympäristöekologia / Tilastot jne..	
Tiedonhankintaklinikka	Päivystää arkisin klo 11.30-18, kesto 15 to 45 min (myös ajanvarauksella)	Fellmannia: Virtuaalitala	Avoimen yliopiston aikuisopiskelijat, HY:n ympäristöekologian opiskelijat, jne..	Henkilökohtaista ohjausta	x
In English					
Information Skills Clinic	Available on mon-fre from 11.30 a.m. to 6 p.m	Fellmannia virtual room	<ul style="list-style-type: none"> students, teachers and other personal of university level. 	Personal help in information seeking, in finding and using databases relevant to your subject of study	x

The <i>Information Skills</i> course for advanced students	2 x 45 min	computer classroom	students making their Bachelor's or Master's seminar	<ul style="list-style-type: none"> main focus is on available information resources and information retrieval, how to identify and use relevant information resources 	x	
Information resources on your interest	45 min.	computer classroom	students, teachers	<ul style="list-style-type: none"> Environmental Ecology / Legislation/ Economics / Education etc 		xx eur / ryhmä
Virtual use of Masto Open Access Catalogue	15 - 30 min.	Fellmannia virtual room	<ul style="list-style-type: none"> foreign students 	Special features of Masto Catalogue	x	
Information and Library services for students and researchers	15 - 30 min		New students,	Services briefing	x	
OPINTOPISTEET						
IL 1: Informaatiolukutaito (Tiedonhankinnan perusteet) Kontaktiopetus	2 x 45 min. Yhdistettynä ammattiaineeseen Osaamiskokeeseen valmentautuminen Muu omaehtoinen koulutus	Atk-luokka	<ul style="list-style-type: none"> HY:n pakollisen TVT:n ajokortin tiedonhankinnan osio Lamk/ IL 1 Avoimen amkin / yliopiston opiskelijat? 	Vaatimustaso IL 1: tiedonhankinnan perusteet <ul style="list-style-type: none"> tiedonhankinnan suunnittelu: tiedontarpeen määrittely ja hakusanat, tiedonlähteet: julkaisutyypit tietokannat ja portaalit tiedonhaku tietokannoissa: tiedonhaun tekniikat, mm. Boolean operaattorit ja hakusanan katkaisu Nelli-portaalin käyttö tiedonhaussa 		2 x xx eur / ryhmä
IL1: Informaatiolukutaidon verkkokurssi (1 op)		Etäohjaus	Lamk: Amk-opiskelijat Avoimen amkin / yliopiston opiskelijat	Tiedonhankinnan perusteet vaatimustaso IL1		Lamk Avoin 10 EUR / op + Tikiin kustannukset xx eur
IL1: informaatiolukutaidon osaamiskoe (1 op) tiedonhankinnan perustaidot osaaville + demon käyttöoikeus (2 x 45 min)	Suoritus aika 1 h	Atk-luokka	Lamk: Amk-opiskelijat Avoimen amkin / yliopiston? opiskelijat	Tiedonhankinnan perusteet vaatimustaso IL1	x	

IL1: Informaatiolukutaidon verkkokurssi (1 op)		Etäohjaus	Lamk: Amk-opiskelijat Avoimen amkin / yliopiston opiskelijat	Tiedonhankinnan perusteet vaatimustaso IL1	
IL1: informaatiolukutaidon osaamiskoe (1 op) tiedonhankinnan perustaidot osaaville + demon käyttöoikeus (2 x 45 min kontaktiopetus) (vaihtoehtoinen suoritustapa)	Suoritus aika 1 h	Atk-luokka	Lamk: Amk-opiskelijat Avoimen amkin / yliopiston? opiskelijat	Tiedonhankinnan perusteet vaatimustaso IL1	
Information skills test as a part of Lahti University of Applied Sciences studies	Time limit 1 hour	computer classroom	foreign students		
IL 1: Tiedonhankinnan perusteet luento 2 h + 3 x 2 h harjoitukset + verkko-opintoja (1 op)			Avoimen amkin/ yliopiston opiskelijat?	Tiedonhankinnan perusteet vaatimustaso IL1	
IL 1: informaatiolukutaidon osaamiskoe + 1 h perehdytys tiedonhankintaan yksilöohjauksena informaatiolukutaitodemon harjoitteluoikeus. Käytössä myös verkossa oleva Mitä –miksi –milloin: itseopiskelumateriaali			Avoimen amkin / yliopiston opiskelijat?		
IL 2: Informaatio-osaaminen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa (1 op) Verkko-opinnot			Kesäopinnot FUAS / sote Avoimen amkin / yliopiston opiskelijat?	Tiedonhankinnan perusteet vaatimustaso IL2	

Palveluissa muutosten alkua 2012 -2013

Lahdessa 2013

- Toimitilojen uudistaminen eli palvelukonseptin kriittinen tarkastelu Kampuskirjastossa ja Heinolassa -> 500 m² vähemmän 2013 kuin 2012 – välitön vaikutus vuokratuloihin n. 100 000 euroa
- 1 htv jäädytetty 2012
- talouden vahvistaminen tuloja lisäämällä
- toimintakulttuurin uudistaminen: miten nykyisellä resurssilla tuotetaan keskeiset palvelut ja mistä tehtävistä voidaan luopua?
- FUAS – kirjastopalvelut (HAMK, LAMK, LAUREA)
- Melinda, FINNA.... ???

Lopuksi

Ajantasalla olevat prosessit ja vastuut, prosesseja tukevat tilastotiedot sekä talousseuranta ovat toiminnan johtamisen keskeisiä apuvälineitä!

KIITOS!